

ŠPANĚLSKO

Oficiální název: Španělské království (Reino de España)

Státní zřízení: parlamentní
monarchie

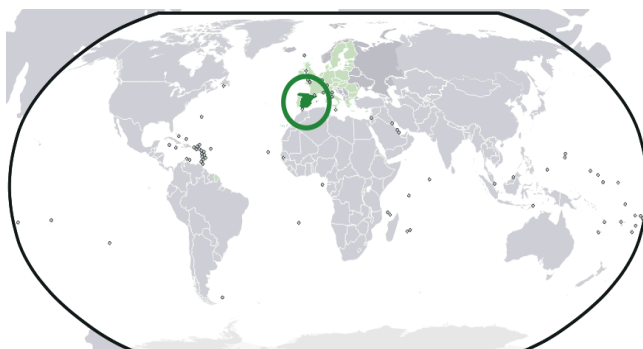
Úřední jazyk: španělština

Hlavní město: Madrid

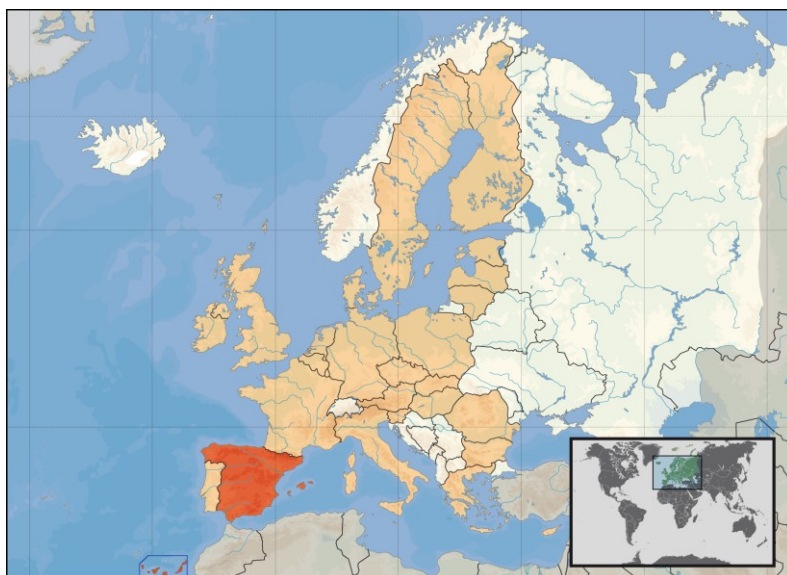
Počet obyvatel: 46 157 822

Rozloha: 504 782 km²

Měna: euro

Základní údaje

Španělsko leží v jihozápadní Evropě a hlavním městem je Madrid. Je šestkrát větší než naše republika a obyvatel má čtyřikrát více než my. Protože je Španělsko od roku 1986 členem Evropské unie, platí se tam eury. Dříve však byly španělskou měnou peseta.

Oficiálním jazykem je španělština, ale na území Španělska se mluví i jinými jazyky, např. katalánštinou, galicijštinou nebo baskičtinou.

Při pozorném prohlédnutí vlajky si můžeme všimnout, že na znaku, který je uprostřed, je korunka. Není to náhoda, protože Španělsko je dodnes parlamentní monarchií, což znamená, že tam vládne král a královna. Oficiální název Španělska je tedy Španělské království (španělsky Reino de España).

Španělsko leží na Pyrenejském poloostrově a sousedí s Portugalskem a Francií, a přes Gibraltar sousedí i s Afrikou, kde Španělsku dokonce patří dvě města – Ceuta a Melilla. Patří k němu i Baleárské ostrovy, časté místo dovolených, kam se řadí Mallorca, Menorka, Ibiza a Formentera; a Kanárské ostrovy, na kterých leží nejvyšší vrchol Španělska.

Přírodní podmínky

Krajina

Břehy Španělska omývá z jedné strany Středozevní moře a z druhé strany Atlantský oceán. Neznámější řeky Španělska jsou Ebro, Tajo (čti Tacho), Duero a Guadalquivir (čti Gvadalkivir). Ve vnitrozemí najdeme náhorní plošiny, ale známější jsou spíše španělská pohoří jako Pyreneje, Sierra Nevada nebo Kanteberské pohoří. Nejvyšší hora celého Španělského království se však nenachází přímo na území Španělska, ale na Kanárském ostrově Tenerife, a je dokonce více jak dvakrát větší než naše největší hora Sněžka. Tento vrchol se jmenuje Pico de Teide, a ve skutečnosti se vlastně jedná o sopku, která patří k největším na světě. Nejvyšší vrchol Španělska je Mulhacén, a leží na jihu Španělska, v části zvané Granada, a je také dvakrát větší než Sněžka.

Pico del Teide (*foto není moje*)

Klima

Podnebí Španělska je velmi různorodé a podle něj můžeme zemi rozdělit na čtyři části: pobřeží Středozemního moře, vnitrozemí, severní atlantické pobřeží a subtropické podnebí na Kanárských ostrovech. Každé podnebí se projevuje jiným způsobem: pobřeží Středozemního moře, tedy převážně východ a jih země, patří k nejteplejším. Jaro a podzim patří k deštivým obdobím, zatímco léto se vyznačuje typicky letními teplotami, které mohou dosáhnout i ke 40° Celsia. Naopak ve vnitrozemí jsou velmi tuhé zimy, a na severu (v Pyrenejích) i hodně sněží. Proti tomu léta jsou velmi horká, a na příklad v Madridu, který leží v samém srdci Španělska, dosahují teploty také i ke 40° Celsia. Nejvíce prší na severu, zejména v Galicii, ale zase se tu může chovat dobytek a pěstovat rostliny, které by v jiné, teplejší části Španělska, nepřežily. Léta tu jsou mírná a spíše chladná, zejména kvůli blízkosti Atlantského oceánu.

Poslední pásmo je subtropické, a můžeme se s ním setkat na Kanárských ostrovech. Příjemné teploty tu jsou po celý rok.

Flóra a fauna

Protože Španělsko leží v Evropě stejně jako Česká republika, její rostliny ani zvířata se tolik neliší od toho, co můžeme najít u nás, ale samozřejmě se tam projeví to, že Španělsko je blízko Afriky, a leží na pobřeží Středozemního moře.

Po celém východním pobřeží Španělska až po Andalusii na jihu se můžeme setkat např. s ježkem maurským, chameleonem obecným,

typickým hlavně pro Afriku nebo s ženetkou tečkovanou, kočkovitou šelmou, kterou bychom našli i na Baleárách. Z ostatních savců typických pro Pyrenejský poloostrov můžeme jmenovat medvěda hnědého, žijícího hlavně na severu v Kantaberském pohoří, a jednoho endemita (živočicha, který se nevyskytuje nikde jinde na světě), vlka obecného iberského.

foto není moje (ani ženetka)

Ani rostliny nejsou nijak zvláštní proti tomu, na co jsme u nás zvyklí, ale návštěvníka převážně jižních částí Španělska zaujmou palmy. Ty ve městě Sevilla, jak je vidět na obrázku, jsou úplně největší. Kromě palm však ve Španělsku rostou i duby a buky, a i jehličnaté stromy jako u nás.

Dějiny

Během dlouhé historie od dob, kdy na Pyrenejský poloostrov přišly první kmeny, se jich na území Španělska vystřídal mnoho. Mezi nejznámější se řadí Fénici, Kelti, Kartaginci nebo Řekové. Ti všichni nějaký čas obývali dnešní Španělsko. Mezi nejvýznamnější však radíme Římany, kteří s sebou přinesli i svůj jazyk, latinu, která dala základ španělštině. Významné místo ve španělské

historii zaujímají i Arabové, kteří vstoupili na Pyrenejský poloostrov roku 711, a podařilo se jim obsadit celé území, dokud nebyli až po téměř osmi stoletích poraženi katolickými králi (španělsky Reyes Católicos čti rejes katólikos).

Arabové po sobě zanechali spousty památek, mezi které patří např. Alhambra a krásné zahrady Generalife v Granadě, nebo mešita v Córdobě.

Alhambra

Velký rozkvět zažilo Španělsko hlavně v 15. a 16. století, kdy se začali organizovat cesty za dobytím nových území a také jejich objevováním. Největší objev se podařil v roce 1492 Kryštofu Kolumbovi, který v tomto roce objevil Ameriku, ačkoliv si myslel, že doplul do Indie.

Foto: Kryštof Kolumbus, ukazuje v Barceloně směr kde je Amerika

I přes mnoho válek, mezinárodních ale i občanských, kterých se Španělsko zúčastnilo, se dokázalo velmi dobře zotavit a dnes patří k velmi významným evropským státům. Je členem jak NATO, tak EU, a současný král Juan Carlos vede Španělsko do prosperující budoucnosti, ačkoliv se některé části Španělska snaží osamostatnit, a to především Baskicko a Katalánsko.

Hospodářství

Ve Španělsku se vždycky velmi dařilo zemědělství, a tak jsou po celém světě známy některé produkty, které se odtud vyváží. Mezi nejznámější patří určitě produkce vína, hlavně z oblastí La Rioja (čti Riocha) a La Mancha (čti Manča). Z dalších významných zemědělských plodin, které se dováží ze Španělska i k nám, patří citrusy, hlavně pomeranče, z oblasti Valencia, olivy a olivový olej z Katalánska, nebo hroznové víno. Sever Španělska je známý rybolovem, a zapomenout bychom neměli ani na dobytkářství, zejména pak na produkci typicky španělských masných výrobků a šunky (španělsky jamón, čti chamón).

Foto není moje

Mezi největší a nejvýznamnější města patří kromě Madridu i Barcelona, Sevilla, Valencia, Málaga, Zaragoza, Cádiz, Granada nebo Tarragona. Na obrázku je Granada se svými typickými bílými domy, aby v nich v létě nebylo takové teplo, a Barcelona, ekonomicky velmi důležité město pro Španělsko.

Kultura a umění

Španělsko je oblíbeným turistickým cílem nejen mnoha Čechů, ale i lidí z celého světa. Nejvíce je lákají známá letoviska kolem Barcelony na pobřeží

Středozevního moře, kde se nachází známá Costa del Sol, neboli Slunečné pobřeží. V Barceloně však přilákají turisty i památky světoznámého architekta Antonia Gaudiho, jako stále ještě nedokončený kostel Sagrada Familia nebo domy Casa Milà (na obrázku) či Casa Batlló.

Dalším turistickým cílem je hlavní město Madrid, kde turisty láká např. Museo del Prado, Puerta del Sol, či palác Escorial v okolí Madridu.

Nejvíce turistů však míří na jih, do Andalusie. Je to hlavně pro speciální architektonický styl, se kterým se tu můžeme setkat – mísení prvků arabské

kultury s tradiční křesťanskou. Mezi takové památky, které jsou zde ještě z dob Arabů, řadíme Alhambru v Granadě, mešitu v Córdobě, nebo některé památky v Malaze. V dalším městě na jihu, v Seville (čti sevije) nejvíce turisté navštěvují místní katedrálu s věží Giralda (na obrázku, čti chiralda), na jejímž vrchu je zvonice. Tato věž je známá tím, že její dvě třetiny tvoří původní minaret.

Mezi nejznámější spisovatele patří bezpochyby Miguel de Cervantes y Saavedra a jeho dílo Důmyslný rytíř Don Quijote de la Mancha, nebo Lope de Vega, jehož dílo Zahradníkův pes často uvádějí i česká divadla. Celosvětově známým malířem je Pablo Picasso.

K dalším věcem, které se mohou vybavit když se řekně Španělsko patří i tanec. Nejvíce spojovaný se Španělskem, hlavně s Andaluzií je flamenko, v Katalánsku se zase setkáme se sardanou (viz obrázek), tancem, který se tančí v kruhu.

Co se týče sportu, významné místo má fotbal. Největšími rivaly jsou města Madrid (tým Real Madrid) a Barcelona (tým FC Barcelona). Známí jsou i někteří španělští tenisté jako Rafael Nadal nebo závodník formule 1 Fernando Alonso.

Osobnostmi španělské kinematografie jsou celosvětově známý herec Antonio Banderas, herečka Penélope Cruz a režisér Pedro Almodóvar.

V oblasti gastronomie, tedy jídla a stravování, můžeme říci, že Španělé jsou velcí labužníci.

Mají rádi kořeněná jídla, spousty česneku a mořské plody. Mezi nejznámější jídla španělské kuchyně patří paella (čti paeja). Někdy se

připravuje i na takových velkých pánvích jako na obrázku. Její součástí je rýže, obarvená na žluto díky šafránu, který se k ní přidává. Důležitou součástí nejen tohoto pokrmu, ale i dalších španělských jídel je olivový olej. Paella se servíruje buď jen se zeleninou, nebo s mořskými plody, nebo s kuřecím masem, někdy i se vším dohromady (tzv. paella mixta).

detail Sagrada Familia

Už vím, že...

1. Spojování slov - rozumíš španělsky?

ahoj	reyes
Španělsko	costa
králové	España
pobřeží	museo
muzeum	hola

2. V každém řádku najdi něco, co do Španělska nepatří:

Barcelona Madrid Londýn Valencia
Mallorca Tenerife Ibiza Sicílie
Sagrada Familia Koloseum Museo del Prado Alhambra
medvěd hnědý vlk iberský tučňák patagonský ženetka tečkovaná
královna Alžběta II. Kryštof Kolumbus Juan Carlos katoličtí králové

3. kvíz

Jak se jmenovala původní španělská měna?

- a) euro
- b) peso
- c) sol

Kdo vládne ve Španělsku?

- a) prezident
- b) císař
- c) král

Kterým jazykem se ve Španělsku oficiálně nemluví?

- a) baskicky
- b) anglicky
- c) katalánsky

Která řeka neteče ve Španělsku?

- a) Temže
- b) Ebro
- c) Duero

Která část Španělska je nejteplejší?

- a) sever
- b) západ
- c) východ

Co určitě nenajdeš na španělské vlajce?

- a) korunu
- b) červenou barvu
- c) orla

Který jazyk se stal výchozí pro dnešní španělštinu?

- a) latina
- b) němčina
- c) řečtina

Který národ ovlivnil španělskou architekturu, hlavně na jihu země?

- a) Číňané
- b) Maďaři
- c) Arabové

Která plodina se k nám ze Španělska nevyváží?

- a) pomeranče
- b) rýže
- c) olivy

4. Urči, odkud pocházejí tyto výřezy z fotek:

A:

B:

C:

D:

5. Doplně podle pokynů a získáš název jedné španělské památky. Dvě / (II) piš do jedné kolonky:

1.

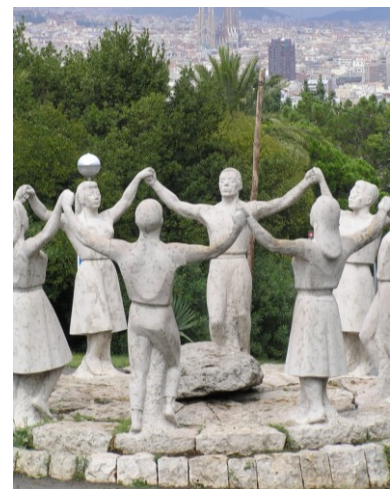
3.

4.

7.

1. příjmení autora tohoto díla
2. město v Africe patřící Španělsku
3. město, ve kterém se nachází tato památka
4. název pokrmu
5. název památky z otázky 3
6. hlavní město Španělska
7. katalánský tanec

- 1. -----
- 2. -----
- 3. -----
- 4. -----
- 5. -----
- 6. -----
- 7. -----

				g	a	u	d	í		
	m	e	l	i	ll	a				
			g	r	a	n	a	d	a	
			p	a	e	ll	a			
			a	l	h	a	m	b	r	a
		m	a	d	r	i	d			
s	a	r	d	a	n	a				

Foto: Hana Kohoutková